

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

UKA 2015/49
5. november 2015
Peter Olsen

Ilinniartut Kalaallit Nunaata avataani ilinniartut naammassereernermik kingorna ukiut qulit angullugit Kalaallit Nunaannut uteqqittannginnerat kiisalu ilinniartut naammassereerlutik Kalaallit Nunaannut uteqqikkumasannnginnerannut pissutaasut pillugit misissuinissamut aallartitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinerup kinguneranik uterartitsinissaq pillugu iliuusissamik pilersaarusiortoqassaaq, kalaallit ilinniartut naammassereerlutik Kalaallit Nunaannut uteqqittarnissaminut kajumissuseqalernissaannut kammattuutaasussamik.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Inatsisartunut ilaasortap Randi Vestergård Evaldsenip oqaluuserisassanngortitaanut qulaani pineqartumut matumuuna Inuit Ataqatigiit imatut oqaaseqaateqassaavut.

Siullermik Randi Vestergård Evaldsenimut qujanaq, uunga siunnersuummut soqutiginartumut, pissanganartumut, pingaarutilimmullu.

Aappasaanik; Inuit Ataqatigiinniit kikkut tamarmik assigiimmik periarfissaqartinneqarnissaannik, atugassaqartinneqarnissaannillu anguniagaqarnerput suli upperarput; ilinniartitaanikuuppat, inuussutissarsiornikkut, inissaqarniarnikkut, meeqqeriveqarnikkut, inuuniarnikkut allarpassuartigullu.

Pisariaqanngitsumik inuiaqatigiit aqqissuussaannitta iluani – inuit ilaat immikkut ittumik pisinnaatitaaffeqarlutillu periarfissaqartitaanissaat Inuit Ataqatigiinniit kissaatiginngilarput akuersaanngilarpullu. Kinannguugaluarutta kinarsuugaluaruttalu tamatta assigiimmik pisinnaatitaaffeqarlutalu periarfissaqartitaanissarput IA-miit pingaartitaraarput.

Nalinginnaasumik inuiaqatigiit akornanni ullumikkut pissutsit, atugassarititaasullu naammaginarsinnaapput akuersaarneqarsinnaallutillu; meeqqerisorpassuaqarpugut, ilinniartitsisorpassuaqarpugut, sulisartorpassuaqarpugut, sanasorpassuaqarpugut, maskiinalerisut, allaffimmiorpassuaqarlutalu ulluinnarni inuiaqatigiinni nammaqataallutillu ilungersoqataasut.

Tassaapput taakku akunnattumik isertaqartartuusut. Tassaappullu aamma taakku amerlanerpaartaat nunaqavissuusut. Inuit Ataqatigiinniit akunnattumik isertitaqartut allallu kikkut tamaasa sukkut tamatigut assigiimmik periarfissaqartinneqarnissaat suliniutigiuaasavarput anguniartuassavarpullu.

Inuiaqatigiinnili ilinniarluarsimasut qaffasinnerusunilu atorfillit qiviarutsigit, tassani assiliaq allaanerujussuaq takussavarput.

Naatsumik oqaatigalugu inuiaqatigiit iluanni, atorfinni pingaarutilinni qullersat amerlanerpaartaat nunaqavissuunngilat. Isertugaataanngilaq eqqoriaanerinnaanngilaq tamanna piviusuuvoq aamma tamanna qangali oqallisaajuarsimavoq.

Taamaattoqarsinnaanngilaq.

Nunaqavissut, pisortaqarfinni qullersatut atorfeqartinneqartut amerlanerusariaqarput. Pisortaqarfinni qullersatut atorfeqartinneqartut nunaqavissut ikippallaarujussarput. Soq taamaattoqarpa? Tamanna sumik tunngaveqarpa? Tamanna ajorpoq aqqinneqartariaqarporlu.

1979-mili ilinniaqqusilluta suaartalerpugut. 1979-mili ilinniarluarsimasut amigaatigalutigit ilinniaqqusilluta suaartalerpugut, akisussaaffik aqutsinerlu nammineq tigujumagatsigu.

Ullumikkullu sumut killipugut? Suna angusimavarput? Angusaqarsimanerpugut? Apeqquaterujussuaq?

Inuusuttavut isumalluarfigisimasaraluagut, qallunaat nunaannut qaffasissumik ilinniariarlutik avalassimasut, ilinniakkaminnilli nammasinnikkaangamik amerlasuut qallunaat nunaannut uniinnartalersimanagerat tusarsaagaluttuinnarpoq, tamanna ajuusaarnarluinnaqqissaarpoq akuersaarneqarsinnaananilu. Tamanna ilumoorpa piviusuualu?

Taamaattoqarsimappat inuiaqatigiinni siumukarusullutik, namminersulerusullutillu ilungersuuteqartuni peqqinnanngilaq ajorpoq akuersaarneqarsinnaanngilarlu.

Inuiaqatigiinnut tamanna ajoqutaaginnarani aamma inuiaqatigiinnut akisuupilorujussuuvoq.

Aningaasarpasuit asuli atulussinnarlugit, annaaginnartassanngikkutsigit, nunaqavissullu ilinniarluarsimasut nunanut allanut annaaginnartassanngikkutsigit, naalakkersuinikkut arlaatigit iliuuseqartariaqarpugut.

Taamaammat inuusuttortatta avalallutik ilinniariareersimallutik naammassigaangamik soq nunatsinnut uteqqikkusuttarsimannginnerannik pissutaasut tunngaviusullu paaserusunnarput, ajornartorsiutaasummi tunngavia nalugutsigu paasinngikkutsigulu iliuuseqarfigisinnaanngilarput, taamaattumik iliuuseqassagutta ajornartorsiutaasumut tunngaviusut suunersut paasiniarluartariaqarpugut.

Eqqarsarluarnitsigut pilersaaruserluarnikkullu sukkanngikkaluartumik qajannaatsumilli inuiaqatigiit ajunngitsumik ingerlalernissarput angujartuaarsinnaavarput.

Randi Westergård Evaldsenip inuusuttut ilinniariarsimallutik avalassimasut uteqqik-kumasannginnerannut pissutaasut pillugit misissuinissamik aallartitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutaa Inuit Ataqatigiinniit isumaqatigaarput.

Nunarput suliffigissallugu kajungernerulersittariaqarparput, kikkunnut tamanut; ilinniarluarsimasuuppata sulisartukkormiuuppataluunniit, nunatsinni najugaqartunut tamanut, nunarput suliffigissallugu kajungernerulersittariaqarparput; Meeqquerveqarnikkut, atuarfeqarnikkut, sunngiffimmilu periarfissat pitsaasut pilersittariaqarpugut.

Taamatut oqaaseqarluta oqaluuserisassaq taamatut isikkoqartillugu Inuit Ataqatigiinniit akuersaarparput.